

Стигли „наши новци“ – али коме?

Читав свет се налази у великој економској кризи, за коју домаћи естаблишмент до недавно није хтео да зна. Смелији већ схватају да се уопште не ради о кризи, већ о глобалном економском краху, иако се једва помиње озбиљна могућност да ће кроз месец дана доћи до глобалне кризе солвентности [1](#). Шта ово значи, јасно је правницима и економистима. Што се могло приватизовати, продало се. Главни приватизациони приход остварен продајом НИС-а, већим делом већ је уплаћен покрајинском Фонду за капитална улагања по договору председника ПИВ Бојана Пајтића и председника Владе Србије, Мирка Цветковића. Тиме су „Србијанци“ потпуно удовољили захтевима аутономаша

[2](#)

да се Војводини исплати 90% остварене добити, пошто је и 90% НИС-а на територији Војводине. За сад је исплаћено 50%, а после „преноса надлежности

“ на покрајину, биће исплаћено још 40% добити

[3](#)

. Међутим, војвођански политичари су већ скептични по питању две ствари.

Прво, изгледа ове „наше новце“ у Новом Саду већ троше на привремено финансирање, пошто нови покрајински буџет тек треба да буде донет након усвајања Статута АПВ у скупштини Србије. На то је јавност упозорио Иштван Пастор.

Пише: Душан Ковачев
четвртак, 12 март 2009 19:12

Друго, не зна се где ће, како и по ком критеријуму остварена средства бити улагана. Градоначелница Панчева, Весна Мартиновић, сматра да ова средства треба уложити у средине где је до сада „највише улагано у развој НИС-а“ [4](#). Ради се наравно о Банату, јер ако је 90% српског НИС-а војвођанско, онда је 90% војвођанског НИС-а банатско.

Није шала

– од 360 милиона €, колико је исплаћено у Новом Саду, банатски „
минули рад

“ чини 324 милиона €. Ти „

Наши

банатски новци

“, налазе се у Новом Саду и њима се већ радују градоначелници Апатина, Инђије, Сремске Митровице...

Али, за сада нада Војвођана стоји само на речима Бојана Пајтића: Прво, завршићемо започете инвестиције: Ургентни центар КЦ Војводине, „Каменицу два“, нови студентски дом у Новом Саду. Затим, планирамо нове инвестиционе пројекте, које ћемо реализовати са министарствима за инфраструктуру и просторно планирање. То су изградња „Жежељевог моста“ у Новом Саду, изградња пута првог реда од румунске границе кроз средњи Банат и Зрењанина до Новог Сада, тунела кроз Фрушку гору и моста на Тиси код Аде

[5](#)

.

Неједнаке последице економске кризе војвођанске привреде

Зрењанин, највећи град Баната, трајно заустављене перспективе [6](#), трајно је и обезглављен, па нема ко шта да тражи у његово име.

Војвођански произвођачи великих количина млека, уколико се нису оптеретили кредитним задужењима, не могу да продају млеко, пошто нико неће да га откупи [7](#). Покрајина нема ни један независни јавни институт који би дао независну оцену параметара квалитета млека. Млекарство је одавно монополизовао инострани монопол. Захваљујући укидању протекционистичких мера на „европском путу“, домаће тржиште

Пише: Душан Ковачев
четвртак, 12 март 2009 19:12

је преплављено холандским и немачким млеком, које се у Србију увози потпуно слободно. Монополисти су у договору с кондиторима оборили домаћу цену млека и томе се не може стати на пут

[8](#)

. Сиромашни сеоски сточари не могу више да продају млеко накупцима уопште, јер ови једноставно немају „
рачунице
“ за откуп малих количина.

Продаја меса у Србији је оптерећена ниским ценама [9](#), а извоз меса из Србије више не постоји. За то време, цвета (увозни) шверц меса

[10](#)

, јер је услед ниских цена свињетине, у Војводини свињарство

[11](#)

драстично сузбијено.

Панчевачка „Петрохемија“ не ради, а због дугова према НИС-у, извесни су њени огромни нови проблеми, јер нови већински власник снабдевача енергијом нема намеру да петрохемији отпусти дугове [12](#). У Суботици расте незапосленост, а више од хиљаду и по деце је на списку за помоћ локалног центра за социјално старање

[13](#)

, чији укупан број корисника је већ сад преко 7000 људи

[14](#)

, а за два месеца је у овом граду без посла остало 400 радника

[15](#)

.

У Таванкуту, код Суботице, траје штрајк у „Медопродукту“. Ова фирма и без штрајка пропада услед презадужености [16](#). Такође траје штрајк и у суботичком „Братству“ [17](#). Успешно приватизована, кикиндска ливница отпустила је 150 радника у протекла два месеца

[18](#)

. Шећерана у Црвенки (у власништву „Хеленик Шугар“) треба да отпусти 70% радника

[19](#)

, па је тамо такође штрајк. У Бачкој Тополи има скоро 3500 незапослених

[20](#)

. У оштини Житиште је седиште компаније „Агрожив“, коју потреса општепозната корупциона афера. Општине Банатско Аранђелово, Српска Црња, Пландиште (нарочито богато нафтом) одавно су без перспективе, и хронично се депопулизују. Чак и Вршац има преко 6000 незапослених, иако тамо још увек нема значајних отпуштања

21

. Неколико општина јужног Баната излаз из сурове економске реалности узалуд тражи у сарадњи са регијама суседне и презадужене Румуније

22

.

Војвођанско сиромаштво и проблеми које доноси криза, у Војводини се изгледа увећавају пропорционално удаљености од будућег покрајинског „Главног града“.

Криза правно-политичког субјективитета Војводине

Истини за вољу, српски народ, који је 1848. године створио Српско Војводство, још током XIX века је увидео како је она остала „мртво слово на папиру“ и да је „од почетка била мртворођенче“ (Светозар Милетић).

Социјалистичка АП Војводина је октроисана вољом КПЈ „одозго“, а формално назначени носилац власти у њој – „радни људи и грађани“ уклопљени су у социјалистичко и самоуправно друштво. Национални односи с мањинама решени су применом модела „братства и јединства“, такође „одозго“

. Партијски комитети су водили кадровску политику у Војводини, обезбеђујући једнаку заступљеност „народа и народности“ у друштвеним и државним структурама Војводине. Тај принцип, у народу зван „национални кључ“ је толико злоупотребљаван у Војводини, да је његово укидање постало стварни разлог ради којег су Војвођани, крајем осамдесетих, дали легитимитет Слободану Милошевићу да влада и њиховом покрајином.

Данашњи критичари Милошевићеве политике у Војводини нерадо помињу чињеницу да је Милошевић имао масовну, непосредну подршку народа Војводине у борби против „фотељаша

“ и чињеницу да је „јогурт револуција“ баш у Војводини васкрсла идеју „политичког плурализма

“

[23](#)

. Такође, војвођански аутономаша радо ћуте и о чињеници да су грађани Војводине непосредним и демократским начином изразили протест против уставног положаја АП којим су стварно одвојени од Србије.

Аутономашки критичари актуелног српског Устава радо износе чињеницу да се за њега на територији Војводине одазвало мање од 50% грађана на референдуму [24](#). Међутим, то је полуистина. Резултати Уставног референдума 2006. године показују да су подручја са српском већином у Војводини имала бољи одазив, док су грађани били незаинтересовани за гласање тамо где је мањинска популација сразмерно заступљенија

[25](#)

. На крају крајева, уобичајена аутономашка флоскула како је „Војводина рекла не Уставу Србије

“, сасвим је неистинита, јер уставни референдум није био противуставно организован, а око 90% посто грађана Војводине који су на референдуму учествовали, прихватили су нови Устав.

Уосталом, није лоше да се на овом месту подсетмо две, сада већ историјске чињенице: Прво, Милошевићев Устав из 1991. године је усвојен огромном подршком, а у Војводини је подршка грађана том уставу била готово плебисцитарна. Друго, предлог Устава Србије 2006. су подржале све парламентарне странке, позвавши своје гласаче да гласају за њега.

Тако је и СВМ, као државотворна коалиција, изричито нагласила да није за бојкот устава, позвавши своје бираче да гласају за српски Устав [26](#). „Две минорне националне странке: Демократска странка војвођанских Мађара, ДСВМ Андраша Агоштона и Демократска заједница Војвођанских Мађара, ДЗВМ Шандора Пала врло брзо су се одредиле против предлога Устава. ДСВМ позвала је Мађаре у покрајини да изађу на референдум и да гласају против“

[27](#)

. Збуњујућа, нејединствена политика војвођанских политичара мађарске народности, учинила је да одзив на референдум у срединама с мађарском већином буде упадљиво низак, иако је Иштван Пастор позвао гласаче на уставни референдум. С друге стране, није било ни значајнијег гласања против Устава у срединама са знатним бројем

Мађара. Мађарске политичке странке су у Војводини противуречним изјавама просто паралисале сопствено гласачко тело, и показале колико су сложене и оперативне.

На крају смо добили Предлог Статута Војводине, чији писац се још увек брижљиво скрива, а „јавна расправа“ о њему се после свега повела у дубокој српској провинцији ван Војводине. Потом се десило да Светозар Чиплић из ДС побрка регионалну сарадњу са ступањем у међународне односе, па изјави да постоји могућност стварања нових аутономија у Србији које њен Устав не познаје. „Најчешће је проблематизовано право Војводине да има представништво у Бриселу, иако би оно било у функцији промоције културних, просветних и других интереса у Савету европских регија. Па, у Уставу пише да аутономне покрајине и локалне самоуправе имају право да се повезују са јединицама других држава. А не знам само шта ће рећи сви они који имају конзервативно схватање државе наслеђено из 19. века када после Војводине почну да се формирају и остале покрајине у Србији“

[28](#)

Ипак, колико год био конзервативан српски Устав, он сигурно више није акт воље неког
„
револуционарног пролетаријата
“, нити историја познаје ЗАВНО

[29](#)

којег није било ни на Заседању АВНОЈ у Јајцу 1943. године.

Ове невероватне идеје су се појавиле кад је јавност почела да разматра постоји ли већина у скупштини Србије која би изгласала покрајински Статут [30](#). Председник „Forum Iuris“ и члан комисије која је јавно радила претходни предлог статута АПВ под руководством др Александра Фире, Станко Пихлер, изјавио је да „сада ДС говори о новом Уставу и заговара неку идеју европске аутономије са нејасним концептом (...) попут оне о „суштинској аутономији“, али у северној, војвођанској варијанти

[31](#)

„Ако се крене овим путем, хоће ли неком пасти на памет да се аналогно „косовском моделу“ решава и национално питање Срба у Војводини.

Сасвим у складу са политичким начелом противуречности, које је толико присутно у аутономашком дискурсу, Радивој Степанов излаже поређење војвођанске аутономије са положајем Космета, сам себи спорећећи: „Не, нисам правио никакву паралелу између Косова и Војводине. Само сам покушао да упоредим уставне разлоге за давање суштинске аутономије Косову и за одузимање аутономије тог квалитета Војводини

32

“.

Даље наставља:

„Сетите се да је још крајем августа 1992. године на Лондонској конференцији закључено да ће се грађанима Косова и Метохије вратити сва грађанска и уставна права и да ће се осигурати поштовање грађанских права становницима Санџака, па уколико се на то оглуше Србија и Црна Гора, Савет Безбедности ће бити позван да примени оштре санкције које ће водити њиховој потпуној изолацији“

33

Шта рећи на ово? Да смо српски националисти, као што нисмо, можда би смо се сетили судбине једног другог Лондонског уговора, којим је Србији „додељена“ скоро цела јужна и већи део северне Далмације. Историјска судбина српске „лондонске дипломатије“
„могла би да буде корисно искуство аутономашима да поставе границу сопственим међународним политичким амбицијама. С друге стране, нестанак једне велике „аутономије карпатског басена“
„у доба Николае Чаушескуа никад није озбиљно сметао добросуседским односима Мађарске и Румуније, нити Европској Унији. Данас су обе ове добросуседске државе чланице тог међународног савеза чије благодети уживају подједнако њихови грађани.

Криза војвођанског идентитета

Аутономашке организације су себе промовисале за носиоце војвођанског идентитета. Током протеклих деценија, међутим, „војвођанство“ је формирано углавном као негативан појам, који се развијао као негација „Милошевићевог национализма“. Крајем осамдесетих година, Милошевић је заиста „прихваћен плебисцитарно у Србији“

34

„али је међу аутономашима заборав прекрио чињеницу да је он једнако плебисцитарно прихваћен и у Војводини.

Од почетка је постојала и до данас опстала и општа неверица аутономаша у потенцијале

сопствене политике: „Што се тиче војвођанских странака грађанске провинијенције, оне су отворене, мале, ослањају се на грађански профил бирача у Војводини, у србијанској средини не проналазе рационалан интерес и обрнуто, те странке су склоне лаганом одумирању. Свој изборни опстанак ове странке често везују уз београдске политичке партије претежно националног предзнака. На тај начин оне не само што доводе у питање свој програмски идентитет, већ стварају конфузију код војвођанског бирачког тела и бирачко поверење војвођана скрећу у другом страначком правцу или пасивизирају бирачку одлуку

“ Ова оцена професора Р. Степанова, сасвим се употпуњује са оценама Миленка Перовића и Павела Домоњија [35](#)

које су изrekli након Друге војвођанске конвенције, када је јавности постало јасно да су војвођански аутономаша подељени или се игноришу

[36](#)
. Међусобно политичко игнорисање аутономаша је продубљено на Трећој војвођанској конвенцији и показало се да је оно хронична појава

[37](#)
.

Аутономашке странке су прихватиле Ћинђићев „Омнибус закона“ којим су покрајини враћене надлежности из 2002. године. Значајног противљења том „

Омнибусу

“ није било. Категорички императив, који је пре 2002. године успоставио покојни српски премијер – „

Војводина треба да буде мотор који ће повући Србију у Европу

“ тада су прихватили сви у Војводини, баш као и његову визију да „

Србија мора да постане лидер у региону

“.

Проблем културног идентитета Војводине је врло сажето изнео Теофил Панчић [38](#).

Међутим, није био једини аутор који је јавно говорио о томе. У Војводини, од пада аутономаша крајем осамдесетих влада права конфузија око војвођанског идентитета. Падом Милошевићевог режима, нестао је важан негативни идентификациони чинилац војвођанског аутономаштва. Чак ни „

десница

“ у Војводини, колико год била српска и националистичка, није могла да надомести Милошевићев нестанак у политичком идентитету војвођанских аутономаша. Против кога бити?

Место „Милошевићевог режима“ је у аутономашком дискурсу преузео Београд и он је постао главни антиидентитет аутономаша. Опасности од таквог стања је уочио Алпар

Лошонц: „ Нема иоле озбиљне демократије без деснице, ми зависимо од тог момента, то јест од самоосвешћења деснице
“

[39](#)

. Очигледно је у аутономашком дискурсу тешко било покретати критичку анализу односа сопственог покрета у односу на његову противпозицију. Лошонц каже: „ припадао сам групи која је била оптуживана од стране овдашњих аутономашких корифеја политике да субверзивно склапа савез са одређеним круговима у Београду. Ови моменти налажу опрез за мене, у неким стварима сам скептик и не могу без одмеравања
“

[40](#)

. А сам Лошонц има изразито критички поглед и на ДС

[41](#)

.

Је ли аутономија била предизборно обећање? „Ова странка (ДС) је сјајно прошла на изборима у Војводини, али треба да зна да је до тога дошло великим делом због јасне подршке бирача платформи која се залагала за аутономију Војводине и да се са тим не треба играти
“ [42](#) . Наведени став председника Европског покрета у Србији, Живорада Ковачевића, не можемо сматрати тачним. Питање Статута Војводине, наиме, развлачи се од доношења „
Омнибуса

“ 2002. године и нагло је форсирано уочи уласка руског Газпрома у посед НИС-а

[43](#)

. У предизборној кампањи читавог Покрета за европску Србију „
Војвођанско питање

“ није упадљиво помињано. Ипак, велику подршку негативистички оријентисаних Војвођана Коалицији за европску Србију на изборима, много боље је објаснио Станко Пихлер: „

ДС нема овде онај легитимитет који би се могао очекивати након резултата председничких избора, које је добио председник те партије управо захваљујући гласовима из Војводине. Гласало се против а не за
“

[44](#)

. У том погледу др Пихлер је сасвим у праву.

На овоме месту морамо дубље образложити природу негативизма, да би смо боље разумели смисао овог појма у политичком идентитету војвођанских аутономаша. Општи проблем идеологије либерализма је у томе што је идентификују са слободом, а слобода је безсадржајна. Слобода се одређује негативно, и као „слобода од“ односно као „одсуство принуде

“ Уставно право позитивним актима највише правне снаге прописује права и слободе које припадају односним субјектима. Формално (начински), у континенталном праву, какво је и наше, ово врши Устав у одељку којег наука уобичајено зове „ повељом о правима и слободама

“ Материјално (суштински), права и слободе извиру из телесног и правног постојања лица која су њихови носиоци. Док права представљају садржајна овлашћења субјеката, слободе су ограничења других према субјекту који је њихов носилац.

Либерал који није свестан свега овога, често пада у замку „дефинисања“ слободе, која је сасвим ванпојамна. Још горе, може сасвим да испусти из вида формално утемељење слободе у уставу, које је битни елементе субјективности (ad solemnitatem). Стога не чуди да лидер ЛСВ говори мимо Устава, о Статуту као некаквом акту промуглације. Статутом се, по њему, „промовише субјективитет Војводине“ [45](#).

Упадљиво је да се дискурс о идентитету Војводине стално враћа на сувопарни терен Уставног права, чак и кад за то нема потребе. „Високопарна“ реторика која треба да „з абуну мозак

“, позната је Војвођанима одавно, и важан је чинилац Стеријине драматургије. Међутим, није све оно што је тешко разумљиво самим тим нетачно. Већ поменути Алпар Лошонц је дијагностиковао два суштинска идентитетска проблема, којег српски аутономаша тврдоглаво неће да виде, а камоли да помену. Прво: „

Постоји криза идентитета, али је она општег карактера и код мањине и код већине, држава је хомогенизује. Међутим та криза је мултипликована и не читава се само у погледу етничитета. Ми имамо и кризу професионалног и сваког другог идентитета

[46](#)

Друго: „

Проблем је у томе што се немоћ да се неки проблеми реше у Београду често извози у Војводину

“

[47](#)

У светлу овога можемо да размотримо и чињеницу да су војвођански аутономаша (једнако и српски и мађарски) и овог пута сви једнако насели на психолошки „ механизам преноса проблема“,

као и много пута до сад. Модел је једноставан – „

Београд је крив за све

“

Баш као што је Лошонц лоцирао где је проблем идентитета, Ласло Вегел је разоткрио његову суштину: „Често сам говорио да би савремени београдски политичари просто

морали да наговарају Војвођане да се залажу за своју аутономију и то не због некаквог алтруизма, већ због интереса. Ни на једној, међутим, страни, ни у Београду, ни у Новом Саду нисам наишао на разумевање за овај мој став. Концепција наше државе је изузетно анахрона, али таква је и концепција аутономије. Међутим, и политичари који иначе имају добру намеру што се тиче Војводине, нису схватили шта сам хтео да кажем. Они би пошто-пото хтели да од Новог Сада створе некакав мали Београд и тај мали Београд се сукобљава са великим Београдом“.

.

Ови избори су довели и до потпуног краха тзв. малих аутономашких странака, окупљених на листи Војвођанске партије“ [48](#) .

Вегел је штавише објаснио и порекло оне противуречности која се јавља у поимању војвођанских аутономаша: „Партије су више или мање формулисале политичке идеале тог грађанског слоја и стекле заиста импозантан морални капитал. Али после пада Милошевића, на жалост, нису знале како даље. Размишљали су у уским партијским хоризонтима, а ово што се данас дешава јесу резултати тога. Нису умели да морални капитал трансформишу у институционални. Са друге стране, Војводина је препуна противречности због ситуације у којој се налази цела Србија, која никако да пронађе своју изгубљену будућност. Противречности Србије заправо кулминирају у Војводини“ [49](#)

.

Овде би се већ могло разматрати како се у ствари ради о жељи дела српског друштва да побегне од себе, ради избегавања суочавања са својим проблемима, али то већ господин Вегел није рекао.

'Ди је војвођански идентитет?

У чланку „Војвођанско аутономаштво на беспућу“ [50](#) , такође сам се бавио нихилизмом као обележјем дела београдске и новосадске политичке сцене. Утицај кемпа

је у домаћој политици постао такође врло упечатљив после петооктобарских промена [51](#)

. Важна особеност учмале војвођанске „

урбане

“ стварности, током седамдесетих и осамдесетих, је одушевљење омладине средње класе панк покретом. Вулгарни нихилистички рокенрол „анархизам“, англосаксонског предграђа, постао је статусни симбол оних „ који могу

“ да виде митски Запад и уживају у његовој музици. Кемп стил је постао симулација садржаја идеологије новог доба за стасавајуће генерације у социјализму који се распадао. Наравно, ту је било и љубитеља свега што се може сврстати у „ поп

“ и „

алтернативну

“ сцену, али и љубитеља романтичног Звонка Богдана и неоромантичног Балашевића. Падом Милошевића, сва та алтернатива је створила културни покрет, с правом назван,

”
Државом излаза

“ .

С друге стране, НВО сектор је годинама радио на испитивању, пројектима и развоју мултикултуралности, мултиетничности и толеранцији у Војводини. Тихо нашуштање „Државе илаза

“ од стране НВО правилно је, али додуше касно, уочио „ политички лидер и рокер из Војводине“

Ненад Чанак

[52](#)

.

Зашто је за аутономашки покрет музика толико битна? Одговор је једноставан. Још једино њоме се може вршити симулација аутохтоног заједничког идентитета, који је садржински све мање војвођански, а све више лондонски или њујоршки. Традиционални симболи овог поднебља су до данас били и остали или српски или мађарски национални симболи. То се добро видело у расправи око симбола Војводине. Творац новог војвођанског грба је сасвим игнорисао хералдику Српског Војводства, а творац заставе је једноставно на српску заставу унео симболе ЕУ чији члан Србија није и чија монополска пољопривреда тренутно уништава војвођанског сељака. У том смислу је тачан и закључак Томислава Жигманова: „Војводина је увелико истрошен симбол који може привући мали број људи “ [53](#) .

Док се врши борба за поновно успостављање „стечених права Војводине“, ретко ко од аутомаша је постао свестан у којој мери се покрет сам компромитовао. „ Плашим се да се читава прича о Војводини, о артикулацији Војводине као аутономног

ентитета у склопу Србије, налази у дефанзиви (...) Војвођанске аутономистичке елите учиниле су себе веома рањивим јер нису остале недирнуте у многобројним скандалима и корупцијским радњама. Ту је и њихова претерано велика зависност од београдских политичких елита, пре свега финансијска. У овом тренутку, то је огромна, скоро несавладива препрека за дубљу артикулацију Војводине (...) Аутономистичке снаге које су крајем осамдесетих изгубиле битку са Милошевићем такође су имале катастрофално лошу комуникацију са војвођанским интелектуалцима. Штавише, били су веома репресивни према њима. Све то је довело до тога да је војвођански дискурс разбацан, разуђен, дифузан, да се његови фрагменти једноставно не могу саставити у целину која би могла да буде ефикасна на политичком плану

“

[54](#)

. Пет година касније, да ли се нешто променило по овим питањима, о којима је говорио Алпар Лошонц?

Колико год данас били оспоравани Јаша Томић и војвођански српски политичари од пре сто и више година, они су били творци и настављачи српског националног политичког идеала који је створио Српску Војводину. Они су били први који су Војводину и одбацили као „мртворођенче“. Домаћи аутомашаи упадљиво о томе ћуте и политички идентитет данашње Војводине не воле да изводе из Српске Војводине. Подизање споменика хабсбуршком генералу личког порекла, Стевану Шупљикцу, који је после много одуговлачења ипак цесарском милошћу именован за Војводу Српског, био је изузетак. Иначе, ради се о официру, послатом по задатку у Панчево, који је вршећи смотру трупа умро од можданог удара, тако да је Српска Војводина остала заувек ускраћена за његова велика дела.

Тек ових дана се у јавности помиње потреба обележавања „дана аутономности“ покрајине

[55](#)

. Војвођански клуб се није сетио ни једног референтног датума везаног за доба пре 1918, а нарочито не проглашења Српске Војводине на Мајском сабору 1848.године у Сремским Карловцима, нити дана кад су представници Баната, Бачке и Барање прогласили акт присаједињења са Србијом.

Игнорисање српских традиција није пут у „мултиетничко“ и „мултикултурно друштво“ нити пут „толеранције

“. Још горе, запостављање историјских чињеница, које говоре о развојном путу удруживања српских општина, муниципија (градова) и дистриката у „автономно војводство

„, чини да данашња Војводина служи за извоз и финансијско помагање сличних „аутономних“ пројеката у србијанским провинцијама, те за њихово промовисање код постмодерног цесарства. Овог пута његово седиште није у Бечу, него у Бриселу (преко Беча

[56](#)

). И ови пројекти, ће се обесмислити чим данашњи противници Јужног тока прихвате новонасталу енергетску реалност и кад се „ аустро-угарски новац

[57](#)

нагоди са Газпромом.

Очајнички јуриш међу Србијанце

Претходно наведено, пре свега, јасно доказује две ствари:

Прво, економска криза у Војводини напредује и много више погађа војвођанске регије удаљеније од Новог Сада (пример за то су Суботица, општине северне Бачке, северног и источног Баната). Војвођани су уплашени кризом, али ће врло брзо постати свесни чињенице да без обзира на њу економски централизам Београда замењује (или надопуњује) економски централизам Новог Сада.

Друго, на посебном идентитету Војводине, аутономаша никад нису радили озбиљно, систематски, и искрено, без резервне националне варијанте, па није чудо да је аутономаштво пред банкротом. Данас, осврћући се на блиску прошлост можемо рећи да су неолибералне вредности на „компосту“ глобалистичке шпекулације изгледале примамљиво. Међутим, појава „ економског национализма “

[58](#)

, с јачањем улоге државе није „ компост

“ на коме баш успева

мултиетничност

и

мултикултуралност

, на основу којих су се аутономаша наивно надали да ће једног дана створити самостални идентитет Војвођана. Уосталом, до данас ни једна европска држава није одбацила појам националног суверенитета, колико год поштовала и примењивала

наведене принципе. Чехословачка, СССР и СФРЈ су се распале баш на основу националног принципа самоопредељења, а већина земаља Запада је, противно прописима ОЕБС (Хелсиншка повеља) његовом злоупотребом признала независно Косово на делу територије Србије.

Коначно, сасвим се одступило и од „визије Зорана Ћинђића“. Његово законско решење положаја Војводине више уопште не завређује пажњу Војвођана. Ћинђићева упозорења о бескорисности двоструког пореског система у Војводини, сасвим се игноришу. Кома, уосталом, данас падају на памет његове речи: „ Војвођани би требало да добро размисле зашто би плаћали два пореза уместо једног “ и „ Војводина треба да буде мотор, који ће Србију да повуче у Европу “. Тада се радило о перспективној Европској Унији, од пре девет година.

Аутономаша су се раштркали по беспућима своје политике, у трагању за митским „аутономним салашем“ којег одавно нема. Тежак је био живот на њему још и нашим чукундедовима, али су га поштовали. Салаше су уништили војвођански комунисти, они који су после 1944. године створили АП Војводину, па прво натерали своју омладину на беспотребну погибију на Сремском фронту. Потом су опљачкали војвођанске „паоре“ путем „принудних откупа“, „експропријација“ и „национализација“ у САП Војводини, све певајући песму „Млада Војвођанка Немца убила“. На овим традицијама се развијало социјалистичко аутономаштво од 1944. до пропасти устава из 1974. године, фигуративно се потуцајући од „ Салаша у малом ритму “

[59](#)

до „ Уклетог салаша “

[60](#)

данашњице.

Не постоји ни један моменат у дискурсу војвођанских аутономаша, који показује да су спремни да се суоче са наведеним проблематичним традицијама.

Велики транспорт аутономаша преко Мораве

Пише: Душан Ковачев

четвртак, 12 март 2009 19:12

<http://www.nemasale.rs/analize/miniranje-luznog-toka-stvaranjem-novih-autonomija-u-erbiji.htm>